

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Tertium

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtrum verecundia sit virtus? 1

urn:nbn:de:hbz:466:1-38803

184 QVÆST. CXLIV. ART. I.
iustitia attendit id quod est debitum alteri. Hoc autem modestia non attendit, sed solum moderationem quamdam. Et ideo non ponitur pars iustitiæ, sed temperantiæ.

Ad quartum dicendum, quod Tullius sub modestia comprehendit omnia illa quæ pertinent ad moderationem corporalium motuum, & exteriorum rerum, & etiam moderationem spei, quam diximus *, ad humilitatem pertinere.

QVÆST. CXLIV.
De partibus temperantiæ in speciali, in quatuor articulos diuisa.

Deinde considerandum est de partibus temperantiæ in speciali. Et primò de partibus quasi integralibus, quæ sunt verecundia, & honestas.

- ¶ Circa verecundiam autem quæruntur quatuor.
- ¶ Primo, utrum verecundia sit virtus?
- ¶ Secundo, de quibus sit verecundia.
- ¶ Tertio, à quibus homo verecundetur.
- ¶ Quarto, quorum sit verecundari.

ARTIC. I.

Utrum verecundia sit virtus?

696
3. dif. 23.
9. 1. ar. 3.
9. 2. ad 2.
¶ 4. di.
14. 9. 1.
2. 1. 9. 2.
ad 5. ¶
veri. 9.
26. ar. 6.
ad 15 et
4. Eth. le.
17. prin.
* c. 6. t. 5.
† li. 2. c. 7.

Ad primum sic proceditur. Videtur, quod verecundia sit virtus. Esse enim in medio secundum determinationem rationis, est proprium virtutis, ut patet ex diffinitione virtutis, quæ ponitur in secundo Ethicor. * Sed verecundia consistit in tali medio, ut patet per Philosophum † ibidem. Ergo verecundia est virtus.

¶ 2. Præterea, Omne laudabile vel est virtus, vel ad virtutem pertinet. Sed verecundia est quoddam laudabile: non est autem pars alicuius virtutis. Nihil enim est pars prudentiæ, quia non est in ratione, sed in appetitu: neque etiam est pars iustitiæ, quia verecundia passionem quamdam importat, iustitia autem non est circa passiones. Similiter etiam non est pars fortitudinis: quia ad fortitudinem pertinet perferri & aggredi, ad verecundiam autem refugere aliquando.

Neque etiam est pars temperantiae: quia temperantia est circa concupiscentias, verecundia autem est timor quidam, ut patet per * Philosophum in 4. Ethic. & per Damasc. in 2. * lib. Relinquitur ergo quod verecundia sit virtus.

¶ 3 Præterea, Honestum cum virtute convertitur, ut patet per ¶ Tullium in 1. de Offic. Sed verecundia est quædam pars honestatis. Dicit enim * Ambrosius in 1. de Offic. quod verecundia sociæ, ac familiaris est mentis placiditati, proterviam fugitans, ab omni luxu aliena, sobrietatem diligit, & honestatem fovet, & decorum illud requirit. Ergo verecundia est virtus.

¶ 4 Præterea, Omne vitium opponitur alicui virtuti. Sed quædam vitia opponuntur verecundia, scilicet inverecondia, & inordinatus stupor. Ergo verecundia est virtus.

¶ 5 Præterea, Ex actibus similes habitus generantur, ut dicitur in 2. * Ethic. Sed verecundia importat actum laudabilem. Ergo ex multis talibus actibus causatur habitus. Sed habitus laudabilium operum est virtus, ut patet per Philosophum in 1. Ethic. * Ergo verecundia est virtus.

Sed contra est, quod * Philosophus dicit in 2. & 4. Ethic. verecondiam non esse virtutem.

RESPONDEO dicendum, quod virtus dupliciter accipitur, proprie scilicet, & communiter. Proprie quidem virtus perfectio quædam est, ut dicitur in 7. ¶ Physic. Et ideo omne illud quod repugnat perfectioni, etiam si sit bonum, deficit à ratione virtutis. Verecundia autem repugnat perfectioni. Est enim timor alicuius turpis, quod scilicet est exprobrabile. Unde * Damasc. dicit quod verecundia est timor de turpi actu. Sicut autem spes est de bono possibili, & arduo, ita etiam timor est de malo possibili, & arduo: ut * supra habitum est, cum de passionibus ageretur. Ille autem qui est perfectus secundum habitum virtutis, non apprehendit aliquid exprobrabile, & turpe ad

li. 4. c. vii.
tom. 5.

* Dama.

li. 2. c. 15

¶ lib. 1. in

c. de tem

perant.

* Ambr.

li. 1. c. 43

paulò à

prin. to. 2

lib. 2. c. 16

et 2. to. 9

li. 2. c. 5.

¶ 6 ha-

betur.

* li. 2. c. 7.

nā multi

à fru. ¶

li. 4. cap.

vlt. 10. 5.

li. 7. tex.

17. et 18.

tom. 2.

li. 2. c. 15

1. 2. 9. 40.

a 1. 9. 9.

42. ar. 2.

¶ 9. 42.

ar. 2.

ad faciendum, ut possibile & arduum, id est difficile ad vitandum, neque etiam actu facit aliquid turpe, unde opprobrium timeat. Unde verecundia, proprie loquendo, non est virtus: deficit enim a perfectione virtutis. Communiter autem virtus dicitur esse omne quod est bonum & laudabile in humanis actibus vel passionibus. Et secundum hoc quandoque verecundia dicitur virtus, cum sit quedam laudabilis passio.

Ad primum ergo dicendum, quod esse in medio non sufficit ad rationem virtutis, quamvis sit una particula posita in virtutis definitione. Sed requiritur ulterius quod sit habitus electivus, id est, ex electione operans. Verecundia autem non nominat habitum, sed passionem; neque motus eius est ex electione, sed ex imperu quodam passionis. Unde deficit a ratione virtutis.

In co. a. Ad secundum dicendum, quod sicut dictum est *, verecundia est timor turpitudinis & exprobrationis. *q. 142. a.* Dicitur autem supra *, quod vitium intemperantiae est turpissimum, & maxime exprobrabile. Et ideo verecundia principaliter pertinet ad temperantiam, quam ad aliquam aliam virtutem, ratione motus, quod est turpe: non autem secundum speciem passionis, quæ est timor. Secundum tamen quod vitia alijs virtutibus opposita, sunt turpia & exprobrabilia, potest etiam verecundia ad alias virtutes pertinere.

Ad tertium dicendum, quod verecundia fovet honestatem, remouendo ea quæ sunt honestati contraria, non ita quod pertingat ad perfectam rationem honestatis.

Ad quartum dicendum, quod quilibet defectus causat vitium, non autem quodlibet bonum sufficit ad rationem virtutis. Et ideo non oportet quod omne illud cui directe opponitur vitium, sit virtus, quamvis omne vitium opponatur alicui virtuti secundum suam originem. Et sic inuerecundia in quantum

cum provenit ex nimio amore turpitudinum, opponitur temperantiæ.

Ad quintum dicendum, quod ex multotiens verecundari causatur habitus virtutis acquisitæ, per quam aliquis turpia vitet, de quibus est verecundia. Non autem ut aliquis ulterius verecundetur. Sed ex illo habitu virtutis acquisitæ sic se habet aliquis, quod magis verecundaretur, si materia verecundiz adesset.

ARTIC. II.

Utrum verecundia sit de turpi actu?

697

AD secundum sic proceditur. Videtur, quod verecundia non sit de turpi actu. Dicit enim Philosophus in 4. Ethic. * quod verecundia est timor ingloriationis. Sed quandoque illi qui nil turpe operantur, ingloriationem sustinent: secundum illud Psal. 68. Propter te sustinui opprobrium, operuit confusio faciem meam. Ergo verecundia non est propriè de turpi actu.

4. d. 14. q.
1. a. 5. q.
2. ad 5. et
ver. q. 26
art. 4. ad
7. et a. 6.
ad 15. et

¶ 2 Præterea, Illa solum videntur esse turpia, quæ habent rationem peccati. Sed de quibusdam homo verecundatur, quæ non sunt peccata: puta, si aliquis exerceat servilia aliqua opera. Ergo videtur, quod verecundia non sit propriè de turpi actu.

Psal. 43.
co. 6. 69
4. eth. 10.
17. co. 4.
* lib. 4. c.
ul. i. p. 1.
10. n. 5.
li. 1. c. 8.
à me. 10.
5.

¶ 3 Præterea, Operationes virtutum non sunt turpes, sed pulcherrimæ, ut dicitur in 1. Ethic. * Sed quandoque aliqui verecundantur aliqua opera virtutis facere, ut dicitur Luc 9. Qui erubuerit me & meos sermones, hunc filius hominis erubescet, &c. Ergo verecundia non est de turpi actu.

¶ 4 Præterea, Si verecundia propriè esset de turpi actu, oporteret quod de magis turpibus homo magis verecundaretur. Sed quandoque homo plus verecundatur de his quæ sunt minus peccata, cum tamen de gravissimis quibusdam peccatis gloriatur, secundum illud Psal. 51. Quid gloriaris in malitia? Ergo verecundia non propriè est de turpi actu.

* Damas.
li. 2. c. 15

SED contra est, quod * Damascen. dicit in 2. lib.

&c